

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 29.11.2021 - 03.12.2021

30. november 2021

Lahend 17504/18 - valimine

Mironescu vs. Rumeenia

Protokolli nr 1 artikkel 3

Kaebaja kandis vanglas viieteist aastast vangistus seoses organiseeritud kuritegevusega. Kui kaebaja kohta tehti Rumeenia kõrgemas kassatsioonikohtus otsus, siis tema valimisõigust ei piiratud. 2016. aastal kui kaebaja oli laşi vanglas, siis kaebajal ei saanud 2016. aasta parlamendivalimistel hääletada, kuna tema aadress ei asunud laşi vangla valimisringkonna territooriumil. Kaebaja esitas karistuse järgsele kohtunikule kaebuse, väites, et rikuti tema valimisõigust. Tema kaebus edastati laşi ringkonnakohtu juurde kuuluvale prokuratuurile. Viimane otsustas uurimist mitte alustada, kuna kaebuse all olev asi ei sisaldanud kuritegu. Kaebaja vaidles vastu ja laşi ringkonnakohus jättis lõplikus vaheotsuses prokuröri määruse jõusse. EIK pöördudes tugineb kaebaja EIÕK artiklile 10 ja leiab, et tal takistati ebaseaduslikult 2016. aasta parlamendivalimistel hääletamast.

Kokkuvõtvalt tuvastas EIK, et käesoleval juhul vanglakaristust kandva kaebaja hääleõiguse põhjendamatu piiramine väljaspool tema elukohajärgset valimisringkonda on protokolli nr 1 artikkel 3 rikkumine.

EIK leidis, et käesoleval juhul on rikkumise tuvastamine piisav õiglane hüvitis võimaliku mittevaralise kahju hüvitamiseks.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

30. november 2021

Lahend 52358/15 - väljendusvabadus

Genov ja Sarbinska vs. Bulgaaria

Artikkel 10-1

Kaebajad mõisteti süüdi huligaansuses ja neile määrati rahatrahv 1917. aasta bolševike revolutsiooni aastapäeval „partisanide“ monumendi pihustusvärviga värvimise eest seoses üleriigiliste protestidega valitsuse vastu, mida peamiselt toetas Bulgaaria Sotsialistlik (endine kommunistlik) partei, mis oli Bulgaaria kommunistliku režiimi ajal domineeriv poliitiline jõud. EIK-sse pöördudes leiavad kaebajad, et rikuti nende artiklist 10 tulenevat väljendusvabaduse õigust.

EIK nõustus, et sekkumine oli seadusega ette nähtud ja selle legitiimne eesmärk oli kaitsta moraali ja teiste õigusi. Siiski ei olnud ühtegi viidet sellele, et sekkumisega oleks püütud kaitsta mälestise omaniku (kelle isik jäi ebaselgeks) omandiõigusi ega ka „avalikku turvalisust“. EIK leidis, et kaebajate tegu oli rahumeelne ja oli teostatud varahommikul. Miski ei viidanud sellele, et see oleks tõenäoliselt põhjustanud avalikku rahutust.

EIK leidis, et kaebajatele määratud karistused (haldustrahvid summas 767 eurot) olid leebed, kaldudes neile etteheidetud süüteo eest minimaalse karistuse poole. Sellest järeldub, et kui kaebajate süüdimõistmist peeti põhjendatuks ei saa sellega kaasnenud sanktsioone pidada iseenesest ebaproportsionaalseteks.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

Samas leidis EIK, et kaasuse tuumküsimus on konkreetsemalt selles, kas kaebajaid tegude eest karistada oli üldse „demokraatlikus ühiskonnas vajalik”. Käesoleval juhul puudusid tõendid selle kohta, et kaebajad oleksid mälestisele mingit pöördumatut kahju tekitanud. Sellest tulenevalt kokkuvõtvalt leidis EIK, et kaebajate väljendusvabadus riive – nende huligaansuses süüdimõistmise tuvastamine ja sellest tulenevad trahvid – ei olnud „demokraatlikus ühiskonnas vajalikud” EIÖK artikli 10 tähenduses ja EIK tuvastas artikkel 10 rikkumise.

EIK määras esimesele kaebajale varalise kahju hüvitamiseks 998,33 eurot ja mõlemale kaebajale mittevaralise kahju hüvitamiseks 4000 eurot.

Lahendile on lisatud ühe kohtuniku eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

30. november 2021

Lahend 69736/12 - positiivsed kohustused

Derenik Mkrtchyan ja Gayane Mkrtchyan vs. Armeenia

Artikkel 2-1

Kaasuses on kaebajad on Derenik G. vanaisa ja ema, kes suri 10-aastaselt riigikoolis kakkuses, mille käigus kaks tema klassikaaslast peksid teda, kui õpetaja oli ruumist lahkunud. Meditsiinitöötajaid ei olnud juhtunu päeval koolimajas. Kaebajad leiavad, et Derenik G. suri seetõttu, et kooli juhtkond ei täitnud nõuetekohaselt oma kohustust kaitsta Derenik G. elu ajal, mil ta oli kooli järelevalve all ning, et riigiasutused ei suutnud Derenik G. surma kohta tõhusat uurimist läbi viia.

Sisuline osa - Derenik G. surma põhjuseks oli ägeda hingamispuudulikkuse ja südamefunktsiooni häire tekkimine epilepsiahoo tõttu, mis võis olla seotud peksmise ning tema psühholoogilise ja emotsionaalse seisundiga. Vaidlust ei olnud selle üle, et kooli juhtkond polnud teadlik Derenik G. erilisest haavatavusest tema terviseprobleemide, nimelt minestamise osas. Siiski ei olnud tal diagnoositud epilepsiahooge ja mingeid konkreetseid soovitusi ei antud. Neil asjaoludel ei palutud kooli juhtkonnal pöörata erilist tähelepanu Derenik G-le.

Eelnevat arvesse võttes oli esimene küsimus, millele tuli vastata, kas klassiõpetaja Osmani testi esimeses osas siiski teadis või pidi teadma, et Derenik G. oleks tema äraolekul klassiruumist sattunud eluohtlikku ohtu, mis oleks pidanud ajendama teda võtma vajalikke meetmeid tema elu kaitsmiseks. EIK leidis, et kuigi põhimõtteliselt oli õppeasutusel kohustus õpilasi tema hoole all veedetud aja jooksul juhendada, siis ei saa eeldada, et õpetajaskonna liikmed tagaksid iga õpilase pideva järelevalve, et ettearvamatule käitumisele koheselt reageerida. Samuti ei viidanud miski sellele, et (i) vahejuhtumi päeval olid olemas tegurid, mis nõudsid erilist tähelepanu või meetmeid klassiõpetaja poolt, kuna ta ei olnud teadlik Derenik G. erilisest haavatavusest tema tervise seisundi tõttu; ja (ii) mis tahes vägivallajuhtumid õpilaste seas olid varem tema klassis aset leidnud. Seda silmas pidades oli raske väita, et klassiõpetaja pelgalt klassiruumist lahkumisega võis väita, et ta seadis ohtu Derenik G. turvalisuse, kaasates sellega artikli 2 kohase kooli ametiasutuse vastutuse. Järelikult ei olnud piisavalt tõendeid järeldamiseks, et kooli juhtkond ei olnud täitnud artiklist 2 tulenevat kohustust tagada Derenik G. eluks vajalik kaitse ja selles osas EIK rikkumist ei tuvastanud.

Protseduuriline osa – EIK leidis, et Derenik G. surmaga lõppenud intsidendi asjaolude uurimisel esines tõsiseid puudujääke ja viivitusi. Tunnistajate ülekuulamine, tõendite kogumine ja kriminaalmenetluse algatamine ei olnud toimunud õigeaegselt ning puudusi oli esinenud juba alguses, enne kriminaalmenetluse algatamist. Samuti oli puudu olnud põhjalikkusest. Uurimine ei suutnud korralikult uurida kogu sündmuste ahelat, mis viis Derenik G. surmani, sealhulgas laiemalt koolivõimude vastutuse

küsimust juhtunu eest. See jäi nii vaatamata sellele, et uurimisasutusele esitati Derenik G. klassikaaslaste ütlused, mis olid tehtud vanemate enda erajuurdluse raames, millest selgus, kes teda peksis. Kuigi kriminaalmenetluse lõpetamise otsustes oli käsitletud koolivõimu võimalikku vastutust, oli seda tehtud üsna napolisõnaliselt. Samuti uurimise käigus ei olnud uuritud ka arstiabi küsimust koolis juhtumi toimumise päeval, sealhulgas seda, kas surma oleks saanud arstiabi osutamise korral ära hoida, hoolimata asjaolust, et ringkonnakohus oli kahel korral juhtinud sellele asjale uurimisasutuse tähelepanu. Samuti oli apellatsioonikohus jätnud uurimata, kas arstiabi kättesaamatus juhtunu päeval mõjutas Derenik G. tervislikku seisundit või mitte.

Seega uurimine ei vastanud artikli 2 nõuetele ja EIK tuvastas selles osas rikkumise.

EIK leidis, et kaebajatele tuleb ühiselt maksta mittevaralise kahju hüvitiseks 24 000 eurot.

Lahendile on lisatud ka eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)